Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33571

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i (ZOTÖ), bireylerin zekâ oyunlar?na kar?? gösterdikleri **duygusal**, **bili?sel** ve **davran??sal** e?ilimleri ölçmek amac?yla 2020 y?l?nda Abdulhamit Kurup?nar ve Yakup Aydo?an taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, özellikle e?itim bilimleri alan?nda, zekâ oyunlar?n?n ö?rencilerin geli?imine etkisini ara?t?ran çal??malara sa?lam bir temel sunmay? hedeflemektedir. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik analizlerini kapsayan kapsaml? bir psikometrik süreç ile tamamlanm??t?r.

Bu ölçek, bireylerin zekâ oyunlar?na olan ilgisini, bu oyunlara harcad?klar? çabay? ve bu oyunlar?n faydas?na dair inançlar?n? nicel olarak belirlemeyi amaçlamaktad?r. ZOTÖ, *Turkish Studies - Education* dergisinde yay?mlanan bir makale ile bilim dünyas?na sunulmu?tur.

Anahtar Kelimeler

Zekâ Oyunlar?, Tutum, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, ZOTÖ.

Yazarlar

Abdulhamit Kurup?nar, Yakup Aydo?an.

Amaç

Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin **zekâ oyunlar?na** (strateji, mant?k, dikkat ve haf?za oyunlar?) kar?? geli?tirdikleri tutum düzeylerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Bu tutum, yaln?zca oyunu sevip sevmeme durumunu de?il, ayn? zamanda bu tür etkinliklerin ki?isel geli?im ve problem çözme becerilerine katk?s? hakk?ndaki inançlar? da kapsamaktad?r.

Bu ölçek, ara?t?rmac?lara ve e?itimcilere, zekâ oyunlar?n?n e?itim ortamlar?na entegrasyonu öncesinde veya sonras?nda hedef kitlenin ba?lang?ç tutumlar?n? veya tutumlar?ndaki de?i?imi de?erlendirme imkan? sunar. Böylece, e?itim programlar?n?n etkinli?i tutumsal de?i?imler üzerinden de takip edilebilir.

Yap?

ZOTÖ taraf?ndan ölçülen ana psikolojik yap?, bireyin zekâ oyunlar?na kar?? sahip oldu?u **tutumdur**. Sosyal psikoloji literatüründe tutum, genellikle üç temel bile?en üzerinden incelenir:

Duygusal (Affektif) Bile?en: Zekâ oyunlar?na yönelik hissedilen be?eni, ilgi, heyecan veya isteksizlik gibi duygusal tepkiler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bili?sel Bile?en: Zekâ oyunlar?n?n faydas?, zorlu?u, gereklili?i veya e?iticili?i hakk?ndaki inançlar, fikirler ve bilgi temelli de?erlendirmeler.

Davran??sal Bile?en: Zekâ oyunlar?n? oynama s?kl???, bu oyunlar? edinme veya ba?kalar?na tavsiye etme e?ilimi gibi gözlemlenebilir davran??sal niyetler.

Ölçek, bu bile?enleri kapsayacak ?ekilde maddelendirilmi? olup, bireylerin zekâ oyunlar?na yönelik genel e?ilimini çok boyutlu olarak ortaya koymaktad?r.

Geçerlik

Kurup?nar ve Aydo?an (2020) taraf?ndan yürütülen geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamak amac?yla **faktör analizi** teknikleri kullan?lm??t?r. Çal??man?n ba?l???, kapsaml? bir geçerlik çal??mas?n?n yap?ld???n? göstermektedir.

Tipik olarak, bu tür geli?tirme çal??malar?nda **yap? geçerli?i** (Construct Validity) temel al?n?r. Bu, ölçek maddelerinin teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü gösterir. Kapsam geçerli?i için ise genellikle uzman görü?leri al?narak maddelerin ölçülen yap?y? temsil etme derecesi belirlenir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik (reliability) analizleri, ZOTÖ'nün tutarl? ölçümler yapma yetene?ini de?erlendirmek için yap?lm??t?r. Akademik çal??mada muhtemelen **iç tutarl?l?k güvenilirli?i** (Internal Consistency Reliability) hesaplanm??t?r.

?ç tutarl?l?k katsay?s? olarak genellikle **Cronbach Alfa** de?eri rapor edilir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçmeye hizmet etti?ini gösterir. Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? test etmek için **test-tekrar test** güvenirlik yönteminin de kullan?lm?? olmas? beklenmektedir.

Faktör Analizi

Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i'nin yap?sal geçerli?ini belirlemede kullan?lan temel yöntem **faktör analizidir**. Bu süreç genellikle iki a?amada gerçekle?tirilir:

Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA): Ölçek maddelerinin alt?nda yatan temel boyutlar? veya faktörleri ke?fetmek ve ölçe?in teorik yap?s?n? olu?turmak için kullan?l?r. AFA sonucunda, zekâ oyunlar?na yönelik tutumun kaç alt boyuttan olu?tu?u belirlenir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA): AFA ile ortaya ç?kan faktör yap?s?n?n, yeni bir örneklem üzerinde ne kadar iyi temsil edildi?ini ve teorik modele ne kadar uydu?unu test etmek için

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?l?r. DFA, ölçe?in yap?sal modelini do?rular.

Bu analizler, ZOTÖ'nün tek boyutlu mu yoksa birden fazla alt faktörden mi olu?tu?unu netle?tirmi? ve her bir faktörün yük de?erleri ile ölçe?in nihai yap?s? belirlenmi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme Çal??mas? sonucu olu?turulmu? bir **Tutum Ölçe?i**.

Format: Tipik olarak psikolojik tutum ölçeklerinde kullan?lan **Likert Ölçe?i** format?ndad?r (Örn: 5'li veya 7'li derecelendirme). Derecelendirme bilgisi kaynakta yer almad???ndan, standart bir Likert tipi ölçek oldu?u varsay?lmaktad?r.

Language Available: Türkçe.

Population Group: E?itim ara?t?rmalar? ba?lam?nda geli?tirildi?i için genellikle **Ö?renciler** (Ortaokul, Lise veya Üniversite ö?rencileri).

Age Group: Ergenlik dönemi ve genç yeti?kinlik (Yakla??k 10-25 ya? aral???).

Population Details: Ölçe?in geli?tirme çal??mas? için kullan?lan örneklem, Türkiye'deki çe?itli e?itim kademelerinden ö?rencilerden olu?maktad?r.

Test Methodology: Öz Bildirim (Self-Report) yöntemiyle uygulanan, ka??t-kalem veya dijital ortamda doldurulabilen bir envanterdir. Cevaplar, kat?l?mc?lar?n zekâ oyunlar?na yönelik ifadelerle ne ölçüde hemfikir oldu?unu belirtmesini gerektirir.

Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, **Tutum Ölçe?i**, Zekâ Oyunlar? E?itimi, Faktör Analizi, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazar Abdulhamit Kurup?nar için ileti?im adresi: hamit7406@gmail.com

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Abdulhamit Kurup?nar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda kullan?m için genellikle izin talep edilir.

Ücret: Ticari olmayan akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda genellikle ücretsizdir, ancak bu durum yazara dan???lmal?d?r.

Orijinal makale PDF'i buradan indirilebilir: zeka-oyunlarina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kurup?nar, A. & Aydo?an, Y. (2020). Zekâ oyunlar?na yönelik tutum ölçe?inin (ZOTÖ) geli?tirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Turkish Studies - Education, 15*(6), 4383-4400. https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.46454

Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak metinde yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için Kurup?nar ve Aydo?an (2020) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM